pekul' în *pune pekuli*, dat pentru « Geldangelegenheit » subt cuvântul « Geld » (p. 166), se identifică și mai mult cu forma aromână *pecul'u* (picul'u) « bani » din lat. *pecūlium*. Până acum, din ceea ce se dedea în dicționarele albaneze (cf. G. Meyer, *Etym. Wb. der alb. Spr.*, 325) se cunoștea numai înțelesul « Sorge » (grijă), fapt care l-a făcut pe G. Meyer să-l derive din paleosl. *pekǫ-sę* « sorgen ».

mistrec (citește: *mistreț)*, cuvânt dat și de G. Meyer (ib 280) numai cu înțelesul « Zwerg ». La M. A. Freiin von Godin, alături de « schneller kleiner Mensch », se mai dă și « Wildfang » (subt cuv. « Wiesel » și « Wild » p. 399). Acest din urmă înțeles îl apropie mai mult de sensul de bază al cuvântului românesc: « Wildschwein, Wildsau » De altfel, în Banat cuvântul însemnează: « der verschiedene, bes. gegensatzliche Eigenschaften in sich vereingt: von gemischter Art, so von einem Tiere, das weder gross noch klein, weder weiss noch schwarz ist, von einem Menschen, der weder Mann noch Weib ist, von Menschen und Tieren gemischter Rasse », etc. (Tiktin, *Rum.-deutsches Wb.*, 997). Din acest înțeles se va fi desvoltat acela de « Zwerg » sau « schneller kleiner Mensch » în limba albaneză. În orice caz, există o filiație între sensurile îndepărtate din limba albaneză și între acelea din limba română.

În ce privește originea, dacă într'adevăr forma românească vine din lat. *mixticius*, atunci Albanezii au împrumutat cuvântul dela Români. Întrebarea este, când? După formă, cuvântul nu pare a fi prea vechiu, deoarece, în cazul acela, *s* ar fi fost prefăcut în *š*. N'ar fi exclus ca *s* să aibă o altă bază în amândouă limbile, și atunci el să fie vechiu și în limba albaneză. Chestiunea rămâne neclară, atât timp cât nu se cunoaște adevărata origine a cuvântului. Aici adaog că în dialectul aromân cuvântul, pe cât știu, nu se cunoaște.

TH CAPIDAN

II

SUFIXE CARE INDICĂ APARTENENȚA LOCALĂ

Materialul adunat de cei doi anchetori ai Atlasului Linguistic al României și mai ales cel comunicat ca răspuns la Chestionarul IV, « Nume de loc și nume de persoană » (Cluj, Tip. « Ardealul », 1931) de către membrii corespondenți ai Muzeului Limbii

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

Române [1]), ne oferă putința de a avea o perspectivă amplă asupra chipului cum se fac azi derivate dela nume de localități, cu sufixe care indică originea sau apartenența locală a indivizilor.

Fără să expunem în rândurile de mai jos toate formele înregistrate de răspunsurile la chestionar sau de cei doi anchetori, prezentăm cazurile mai caracteristice de derivate și mai ales formele curioase care apar incidental într'o regiune sau alta, sau dublete, derivate cu sufixe diferite dela același radical, în regiuni deosebite sau în aceeași regiune. În unele locuri nu se cunosc

---

[1]) Unii diminuiază sau chiar neagă orice valoare materialului de limbă adunat prin mijlocul membrilor corespondenți. În « Grai și suflet », vol VI, fasc 2, p. 387—389, recensând *Glosarul Dialectal* alcătuit de subsemnatul (și publicat în Analele Academiei Române, 1928), Șandru tăgăduește pur și simplu existența unor cuvinte cuprinse în *Glosar*, pe cuvânt că dânsul nu le-a putut înregistra. E vorba de materialul cules din com. Jina (j Sibiiu) de către prof V. Lazăr. E just că formele de limbă culese de unii membri corespondenți pot prezenta transcrieri mai puțin exacte sau lipsă de precizie în redarea sensurilor cuvintelor. Aceasta provine din lipsă de pricepere uneori, altădată din superficialitate: nu însă din reacredință. Mulțumesc lui Șandru pentru precizările pe care le aduce în legătură cu sensul cuvintelor. *bleasc, curător, împoticăli, perdeauă, porav*, sau cu forma lor: *ogrinji, potoriță, săcăteu* (în Glosar *oringi, potoviță, săceteu)*.

Nu putem spune însă, așa cum face Șandru, că *bală* nu e o « poreclă dată unuia care păcălește pe alții », când dela sensurile date de DA. și până la acel comunicat de d-l Lazăr e numai un pas; că *cioară* nu se zice și Sașilor, când e sigur că această poreclă li se dă și în alte părți ale Transilvaniei. Șandru nu a auzit forma *biță* = nană, lele, ci *liță*. *Biță* e o creație analogă (din *băbiță)*, cu *liță* (din *lelița)* Nu înțelegem legătura care se face de Ș. între *buclă* = vopseală și *buglă* = claie de fân. E just că adj. *cheș* « pestriț, cu pete de diferite culori pe corp » se întrebuințează numai pentru vite. Dar sunt oare și oameni cu pete de « diferite culori » pe corp? Dacă ar fi, orice Român ar spune că sunt *cheși* (sau *cheșei*, cum zice Ș). Credem că se spune la Jina și *jumșcan*, nu numai *jimșan*, tot așa cum se zice și *meleandră* = haină rea, zdreanță, care se poate întrebuința și (nu « numai », cum zice Ș.) la a pune pe ea ceaunul de mămăligă când se mestecă. Dacă *a vărzui* înseamnă și la Jina (ca în alte regiuni) « a umbla mult, de colo până colo, a alerga, a te frământà », nu urmează că nu însemnează și « a obosi oile prin fugă ». A aprecia așa ca Șandru materialul cules și publicat de alții și a-i atribui și greșeli inexistente, cum e în cazul lui *făulă*, despre care pe nedrept se spune că a fost notat *faulă*, numai din plăcerea de a se atrage atenția cutărui lexicograf de seamă că « a fost indus în eroare când a reprodus după acest glosar » (p. 389), nu e nici leal și nici științific.

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

asemenea derivate, ci se zice: «cutare om din...» 149, *dela Făget* *578 [1]).

1. Cele mai numeroase derivate dela nume de localități indicând originea sau apartenența sunt făcute cu ajutorul sufixului *-ean*, cu plur. *-eni* (< slav.). Sufixul e foarte răspândit în Ardeal — fiind înlocuit totuși, în unele regiuni, cu forma *-an* — și e aproape general în Vechiul Regat, în Bucovina și Basarabia. Iată o seamă de derivate în *-ean : Arineni* (Arini) *190, *Bârsănean* (Bârsanu) 801, *Borșăń* (Borșa) *363, *Beșinovean* (Beșinova) 46, *Călinean* 803, *Copăcenean* 433, *Drăjnean* (Drajna) 742, *Fântânean* *164, *Gârcinean* (Gârcina), *Goșmănean* (Goșmani) 550/a, *Groșăni* (Groși) 68, *Hobean* (Ohaba) 178/b, *Iorcănean* (Iorcani) 377, *Lidișorean* [2]) (Ludișor) 175/g, *Micläușeni* 546/b, *Poinărean* (Poenari) 778, *Râușorean* 176/d, *Răzânean* (Rezina) 452, *Surănean* (Surani) 448, *Segiștelean* (Segiștel) 91, *Vărărean* (Vărarea) 270, *Zârnești*ean 179, *Zlănean* (Zlana) 101, etc., etc.

Des, în anumite regiuni, sau chiar în aceeași regiune, dar în cazuri diverse, elementul palatal al sufixului alterează ultima consonantă din radical. Astfel citäm: *Coroncean* (Coronca) 232, *Măciucean* (Măciuca) 808, *N'icloșlăcean* 139, *Porumbăcean* 171/a; în același timp avem *Borsâchean* (Borsec) 571; *Chișodzan* (Chișoda) 42, *Iclănzean* (Icland și Iclănzel) 244, *Iezan* (Iedul) 232 [3]); — *Bărcuțean* 161, *Bogățean* (Bogata) 164, *Căciulățean* 164, *Fundățeni* (Fundata) *772, *Pojorțean* (Pojorâta) 174/a, *Săcăddțan* (Săcădate) 171/1; — *Băicean* (Băița), dar și *Bătan* 109, *Budincean* (Budenița) 394, *Ponicean* (Poenița) 273, *Todericean* (Toderița) 176/a, *Volovicean* (Volovăț) 386, dar *Suciviț*an (Sucevița) 386; — *Roboșan* (Rodbav) 162, 166, *Dridișan* (Dridif) 166 [4]); — dar și *Brădătean* (Brădet) 91,

[1]) Numărul cartografic de pe harta Muzeului cuprinzând localitățile de unde avem răspunsuri la chestionarul amintit sau de unde s'a cules materiał pentru Atlasul lingvistic. Cifra cu un asterisc înainte (*) indică materialul cules de cei doi anchetori ai Muzeului.

[2]) Cf. S. PUȘCARIU, DR. VI, 535.

[3]) Curios: *Clopocean* (Clopodia) 30, ca și când ar fi un derivat din *clopot; Răcăștean* (Răcăjdia) 22, după analogia celui dintâiu.

[4]) Cu prefacerea lui *h* în *ș*, pe când numele satelor acestora se rosteau încă *Rotbach, Drădch*, cf. S. Pușcariu, DR. VI, 221. Interesantă forma *Bojan* (Bozeni) 232, cu *z* > *j* după analogia lui *Rogoz — Rogoiean.*

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

Davidean 394, *Lupeștean* 68, *Postolăchean* (Apostolache) 448, *Sărătean* (Sărata) 171/a [1]).

Sunt numeroase cazurile de metateză: *Cârțoroșan* (Cârțișoara) 170, *Lidoroșeni* (Lidișor, Ludișor) 174/b, *Lidroșan* 175/b, dar și *Lidișorean*, cum am văzut mai sus. Forme cu disimilare în radical: *Beclerean* (< Beclenean) 166, *Ciocmărean* (< Ciocmănean) 273, *Hârsereni* (< Hârseneni) 178/f, *Ilerean* (< Ilenean < Ileni) 176/a, *Mărginărean* (Mărgineni) 176/g, *Vlădărean* (Vlădeni) 178/a. Remarcabil: *Iosășenei* (Iosășel) 66/a, cu disimilare de pe vremea când se rostea încă *l* muiat: *Iosășelel'*.

Interesante pentru chipul cum s'au format numele noastre topice derivate cu acest sufix sânt: *Bălășean* (Bălășeana, nume de localitate, de formație mai târzie, din Bălăceni) *376, *Boștean* (Boșteni) 542/b, *Davidean* (Davideni) 394, *Grigorean* (Grigoreni) 433, *Lehecean* (Leheceni) 91, *Proscurean* (Proscureni) 426, *Tritean* (Triteni) 252, *Vălean* (Văleni) 161, *Voivodean* (Voivodeni) 174/b *Săvăstreni* 174/c.

Când numele locale sunt considerate, sau sunt de fapt derivate cu un sufix, acesta se omite la o nouă derivare cu sufixul *-ean* [2]). Această omisiune pare a fi numai aparentă. De fapt ne găsim în fața unor derivate vechi dela numele local, când acest nume avea o altă formă, sau nu era derivat cu un sufix. Astfel: *Bălceni* (Baltele) 66/a, e derivat dela forma *Bălți; Bonțan* (Bonț, dar azi Bonțești) 66/a, *Chiojdean* (Chiojdeanca) 448, *Copăcean* (Copăcel) 174/f, *Honcean* (Honțișor, dar mai vechiu Honț) 66/b, *Măgurean* (Măgurele) 501, *Râurean* (Râușor) 176/a, *Rognean* (Rona) 273, *Roșian* (Roșiuța) 846, *Voitinean* (Voitinelul) 387, tot așa precum *Chișcohan* (Chișcău) 91, *Răhovean* (Răhău) 132, *Sălăuan* (Salva) 262, *Zârnovean* (Zârnești) 178/b, prezintă un stadiu mai vechiu

---

[1]) Forma *Mihăilișteni* (Mihăileni) 433, derivată din *Mihăilești* — mai vechiu, probabil —, analog: *Ologișteau* (Ologi) 916 — *Dălorean* (Deal) 132, derivat din pluralul *Dealuri*.

[2]) *Berîveni* (B.rivoi) 174/a, *Bobleștean* (Bobletici) 501, *Păulean* (Păulești) 302, *Pojorent* (Pojorâta) *370 (cf. mai sus *Pojorțeni)*, *Săvârșan* (Săvârșin) *87, *Sudrigean* (Sudrigin) 91, *Șusteni* (Șuștin) 91 Alte exemple, cf. PUȘCARIU, DR VI, 535. — Un interesant caz de haplologie: *Vărăcean* (Văratec) 426; cf apoi *Curtuan* (Curtuiuș) 265, *N'iraștean* (Niraștău) 149, alături de *Groslăuan* (Guruslău) 293

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

de derivare dela o formă a numelui local mai veche decât cea de azi [1]).

În forma *Porcegan* 548, cu care se numesc azi locuitorii din comuna Porcești, avem un radical **Purceaga*, nume local, care a putut să existe alături de forme ca *Purceaua*, *Purcei*, *Purcel*, nume topice cunoscute la noi, și mai ales alături de *Poarca* din aceeași regiune (cf. *Marele Dicționar Geografic al României*, s v.). Am văzut mai sus și vom mai întâlni cazuri, când consonanta din radical nu se palatalizează [2]). Trecerea *u* > *o* se datorește apropierii de forma mai târzie, *Porcești*. Forma *Costihean* 426 (locuitor din Costești) se explică în același fel, din *Costică*, de unde derivatul *Costichean* (cf. mai sus, Borsechean). Locuitorii din comuna Turbuța sunt numiți *Turbucecani* 273, formă explicabilă din **Turbucucean* (< *Turbucuțean)* [3]), cu metateza *c* – *č* > *č* – *c*, presupunând că a existat forma **Turbucuța*, numire dată satului de locuitorii din jur, în mod ironic. Nu putem explica forma *Musteșani* 66/a, dată locuitorilor din Mustești.

2. Funcțiune și origine identică are și forma *-an* (cu plur. *-ani)*, rezultată din *-ean*, din derivate ca *Ieșean*, *Chișodzean*, *Iezean*, *Bogățean*, *Lăcădățean*, *Băițean*, rostite *Ieșan*, *Chișodzan*, *Iezan*, *Bogățan*, *Lăcădățan*, *Băițan* [4]). Răspândirea sufixului *-an*, aproape pretutindeni dincoace de Carpați, se datorește în mare măsură faptului că servește ca instrument prohibitiv alterării consonantelor finale din radical. Iată exemple: *Aleșdan* (Aleșd) 296, *Bărbosan* (Bărbos) 29, *Brașcan* (Brașca) 376, *Calboran* (Calbor) 166, *Cărpănătani* (Cărpinet) 91, *Cățălan* (Cățălu) 273, *Cigan* (Cig) 236, *Cioclovan* 22, *Ciubăncan* 282, *Criștelecan* 299, *Fintogan* 86, *Glodan* 86 (dar și Glodean), *Gridan* 177/c, *Honțâșoran* 66/a, *Inocan* 139, *Mâscan* 70, *Petălcani* 137, *Petcan* 159, *Pojogan* 86, *Repsigan* 62, *Sălcivan* 86,

---

[1]) Locuitorii comunei *Percosova* se numesc *Pârcoșăni* 30, derivat — poate — din forma mai veche **Pârcosa*, N. topic, dela un supranume personal, *pârcos* (< srb. *prkositi* « trotzen »).

[2]) Palatalizarea se poate evita și prin înlocuirea suf *-ean* cu forma *-an*

[3]) Există numele de familie *Tuburcutean* (< N. topic, ung. *Tiborkut)*.

[4]) Forma *-an* poate fi și un împrumut din slav., chiar subt această formă, *-anŭ*. Cf. PUȘCARIU, *Contribuții la gramatica istorică a limbii române*. A. A R., S. lit XXXIII, p. 234—235.

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

Sămlecan 49, *Sărăndan* 236, *Sohodolani* 91, *Tășnădan* 236, *Zălăhan* (Zalău) 281, *Zăman* 86. Chiar derivatele dela o formă de plural în *-i*, atestă sufixul *-an: Ghighișenan* (Ghighișeni) 91, *Sârban* (Sârbi) 350, *Selegenan* (Selegeni) 62, *Zăvoenan* (Zăvoeni) 91.

E de remarcat că în cele mai numeroase cazuri forma *-an* se adaugă unor radicale susceptibile alterării.

3. Sufixul *-ar*, cu funcțiunea cunoscută a lui *-ean*, *-an*, a ridicat discuții în anii din urmă. Asupra lui a atras atenția mai întâiu D. Pușchilă *(Conv. Lit.*, 1914, p. 662—663). I. Iordan *(Arhiva* XXVIII, p. 259) remarcă și dânsul existența sufixului în această funcțiune, completând astfel pe G. Pascu *(Suf. rom.*, 81) După Iordan, ceea ce face ca la nume de felul celor notate *(Bădenar, Crâsnar)*. . . să se alipească alt sufix decât *-ean*. . . e foarte probabil, principiul comodității: *Bădeni*, primitivul lui *Bădenar* are deja pe *-ean*. Tot așa este simțit și numele topic *Poiana*, deși terminația acestuia seamănă cu *-ean* numai la sunete. S. Pușcariu (DR. I, 327) susține că suf. *-ar* « nu arată la Români originea, provenienta, precum îl aflăm bunăoară la Albanezi ». Și dacă totuși îl găsim în derivate ca *Vălenar*, *Ocnar*, etc., aceste nu cuprind sufixul *-arius* latin « care nici în latinește și nici în limbile romanice nu are funcțiunea aceasta, ci s'a născut prin disimilare din sufixul *-an*, în derivate cu un *n* în tulpină ». I. Iordan (în *Arhiva*, XXIX, 429–430) susține că lat. *-arius* « îndeplinește această funcțiune ca în exemplele românești . . și în alte limbi romanice » (p. 429) și în consecință crede că « înainte de împrumutarea sufixului slav *-arius* servea foarte probabil în toate cazurile spre a arăta originea locală a oamenilor » (p. 430). I. Bărbulescu (în *Arhiva*, XXX, 60—62) atrage atenția că același sufix *-ar*, se găsește în aceeași funcțiune și la Slavi. D-sa citează *Konjari*, nume dat de Bulgari Turcilor din regiunea Bogdansko, care însă poate să fie o formație românească [1]) De fapt *-ar*, cu funcțiunea lui *-an*, *-ean*, nu e tocmai rar în românește. D. Iordan *(Arhiva* XXX, 106) a înșirat o seamă de nume locale derivate cu acest sufix. Dintre toate însă, numai două: *Ghiocari* și *Secarul*, *Sicarii*, sunt forme

[1]) Cf. I. IORDAN, Arhiva XXX, p 106

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

care nu au un *n*, un *r* sau un *l* în tulpină, sunete care ar fi putut da naştere disimilării.

Iată materialul pe care am reuşit să-l scoatem din izvoare păstrate la Muzeu: *Broştenar* (Broşteanca) 916, *Cămńicarĭ* (Camnic) *350, *Cârnar* (Cârna) 117, *Ciupercenari* (Ciuperceni) 918, *Comănari* 177/a, *Costânari* (Costâna) 376, *Dârstar* (Dârste) 180, *Feneşar* (Feneş) *102, *Găurenari* (Găureni) 264—655, *Ĝurĝiĭenar* (Giurgieni) *Piua Petrii, *Linginari* (Lingina) 113, *Lits'enari* (Liteni) 376, *Orbănar* (Orbarı) 592, *Pătrângenarı* (Patrângeni) 101, *Peśińeşcarĭ* (Pecenişca) *2, *Chenari* (Pıan) 117, *Cherşănari* (Perşani) 178/c, *Cherşinari* 177/c, *Peştenar* (Peşteana) 846, *Poenar* (s. Poenean) 91, *Poınari* 99, 106, *Şoneriu* 176/b, f Compus cu sufix dublu: *Colunărean* (Colun) (cf. *Găinarean* < Găınarı) 170/a, *Colnărean* 172/b, *Dejenărean* (Dejani) 174/a, *Poenărean* (Poiana) 547 Toate formaţiile vii din limba actuală pot fi deci forme disimilate din suf. *-an*. Interesante sânt ultimele trei exemple, care pot fi analogice: *Colunărean*, *Dejenărean*, după *Găinărean*. Existenţa acestor forme sunt un ındiciu că sufixul *-ar*, cu funcţiunea lui *-an*, e de oarecare vechıme în sistemul nostru derivativ. Ne îndoım totuşi că *-ar* să fi fost în vechime sufixul obicinuit pentru derivarea dela nume de localităţi. Ar trebui să-l regăsim în mai multe derıvate, în care posibilitatea disimilării sau a asimilării să fie exclusă. Cele trei exemple cunoscute, *Ghiocari*, *Secarul* s. *Sicari* (cıtate de Iordan), *Cotečarii* (cıtat de Bărbulescu, *Arhiva* XXX, 62) nu pot fi concludente. *Ghiocari* e de fapt un nomen agentıs şi acest nume s'a dat locuıtorilor din *Ghiocu*, la început, în batjocură, făcându-se legătură cu « scoica cu care vrăjitoarele dau şi în care caută spre a ghici norocul sau a prezice viitorul cuiva » (DA), deci, cei cari dau cu ghıocul. Am văzut mai sus, cum un derivat dela un nume local, prin apropiere de un element al limbii comune, îşi schimbă aspectul fonetic: *Clopocean* (Clopodia) [1]). Tot aşa se explică *Poştar* dın Valea-Poştei, despre care va mai fi vorba. E probabil, de asemenea, că *Secarul*, *Sicari* să nu aibă în radical *Secu*, ci *sică* « plantă care creşte prin fânețe şi locuri mlăştinoase şi sărate » (P a n ţ u,

[1]) Menţionăm numele de batjocură *boace*, dat locuıtorılor dın *Glâmboaca* 171/a. Locuitorıı din *Şona* sunt numıţi în batjocură *Proroci*.

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

Plantele, Ed. II, 275); derivatul cu sufixul *-ar* indică în acest caz locul unde e conținut primitivul (cf. *frunzar*, *grohotar*, *feregar* [1]), etc. În urmă derivatul a putut fi considerat ca un termen indicând apartenența locală. Tot astfel *Dârstarii* nu erau, la origine, locuitorii din Dârste, ci «posesorii piuălor numite d â r s t e» (după care a fost numit și satul).

4. Sufixul *-eanț*, *-anț* (cu plur. *-enți)*, obicinuit în Banat, în unele regiuni crișene și în Munții Apuseni, lipsește din monografia lui G. P a s c u despre «Sufixe». Asupra formei *-inți*, cunoscută din nume topice, a atras atenția V. B o g r e a (în DR. I, p. 218), care a remarcat și forma corespunzătoare ungurească a numelor citate de dânsul, în *-encz*. De fapt, Bogrea a amintit, fără să explice, și pe *-eanț*, cuprins în derivatele *Râmneanțu*, *Gataianțu*, nume de familie în Banat (cf. DR., IV, 866). Sufixul *-eanț* e un reflex românesc al srb. *-janac* sau *-anac* (compus din -j a n-ъ c ь, -a n-ъ c ь [2]) și se găsește alături de *-an*, *-ean*, *-ar*. Exemple: *Băianț* (Baia) 68, *Bătrânanț* (Bătrâna) 104, *Broștineanț* (Broșteni) 22, *Căineanț* (Căinel) 109, *Cărbunăreanț* (Cărbunari) *9, *Coșteianț* (Coștei) 86, *Dăjăneanț* (Dejan) 30, cf. în alte regiuni *Dejenar ; Ghermeneanț* (Gherman) 30, *Giemanț* (Jamul mic) 30, *Hârțâgăneanț* (Hârțâgani) 106, *Măidăńențț* (Maidan) *24, *Mârcineanț* (Mârcina) 22, *Munăreanț* (Munariul) 49, *Nereanț* (Nerău) 46, *Rămneanț* (Ramna) 29, *Roșcăneanț* (Roșcani) 104, *Șămanț* (Jamul mare) 30, cf. mai sus *Giemanț ; Slătineanț* (Slatina) 68, *Teremianț* (Teremia) 46, *Totineanț* (Totina) 49, *Vălcăneanț* (Valcani) 46.

5. În DR. V, 755 și VI, 536, S. P u ș c a r i u a arătat că o formă ca *Hotıncean* (locuitor din Hotin) e un derivat din **Hotineț* + *-ean* ca și *Dorohoncean*. Mai amintim: *Boincân* (Boian) *399 < *Boian-*ьсь*-*ean*, *Butincean* (Buteni) 62 < *Butean-*ьсь*-*ean* [3]).

6. Sufixul *-aș* cu funcțiunea care ne interesează a fost remarcat

[1]) Din Țara Oltului mai cunoaștem supranumele colectiv dat locuitorilor din Veneția de jos, *Tufari* 177/b, care a urmat aceeași evoluție semantică: *tufar* «loc cu tufe» și apoi 'individ din preajma unui loc cu tufe'.

[2]) Se știe că sufixele indicând apartenența locală în srb sunt mai ales *-anin*, *-ac*, *-in*. Cf. A. LESKIEN, *Gram. der Serbokroatischen Sprache* I, 1914, p. 240, 448, 249. În regiunea Banatului și Bacica, e foarte răspândită forma compusă *-janac*, cf. *Srbıjánác*, cf. IVEKOVIĆ-BROZ, s. v., și natural, *-in-ac*.

[3]) Nu putem explica forma *Giogelcan* (Valea Geoagiului) 99

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

şi explicat de I. Iordan (*Arhiva* XXVIII, p 259). Mai cităm câteva derivate alături de cele cunoscute: *Băbănaş* (Băbeni) 273, *Brihanaş* (Briheni) 91, *Hutaş* (Huta) 394, *Rienaş* (Rieni) 91.

* * *

Am văzut mai sus cum locuitorii unui sat se numesc adeseori cu un derivat dela forma mai veche a numelui satului respectiv. În adevăr, dacă oficialitatea a căutat să schimbe, mai ales în ultimul timp, numele unei localităţi, modificându-i forma, numele cu care se cheamă indivizii aparţinători acestei localităţi nu derivă din radicalul numelui modificat. Nu numai atât: puterea obiceiului e atât de mare, încât chiar dacă numele localităţii e înlocuit cu altul, numele locuitorilor aparţinători localităţii respective continuă să fie cel vechiu[1]). Astfel: *Acăşfălean* (Acăţari) 232, *Balintfălean* (Bolintineanu) 232, *Beşimbăceanu* (Olteţ) 175/a, *Boiăŋŝęnĭ* (Năduşita) *436, *Borhidańĭ* (Valea Vinului) *339, *Cegzan* (Petroasa) 101, *Codeni* (Independenţa) 962, *Fărcădeni* (Berthelot) 113, *Teleiudean* (Aiudul de sus) 99, *Govoşdan* (Paulian) 62, *Hordouan* (Coşbuc) 264/a, *Hutaş* (Căsnişoara nouă) 394, *Mădăraşan* (Păsăreni) 232, *Motofean* (Cosmeşti) 918, *Năcifolean* (Satu-mare) 49, *Năgiuşan* (Tomnatic) 46, *Ocniţan* (Frumuşica-veche) *658, *Panţirean* (Oprişeni) 393, *Râmeteni* (Râmeţ) 99, *Sâmbeneticean* (Murgeşti) 232, *Sânmiclăuşani* (Sânnicolau) 46, *316, *Soroşogan*, dar şi *Stejăreni* (Stejari, dar altădată Saroşag) 89, *Strâmbeni* (Romuli) *360, *Trăscăian* (Rimetea) 101, *Valăndorfean* (Văleni) 161, *Văleni* (Şincanouă) 178/c.

E curios chipul cum se fac derivările cu sufixele indicând apartenenţa locală dela nume de localităţi compuse. Iată:

a) *Gurăveni* (Gura-Văii) 66/a, *Moarabănfeni* (Moara-Banfii) 236 *Piuapetreni* (Piua-Petrei)*, *Satuuănęnĭ* < *Satunouăni* (Satu-nou) *665, *Săturani* (Satu-rău) 66/a, b, *Valedulcean* (Valea-dulce) 448, *Valenegrean* (Valea-neagră) 91, *Valepoenari* (Valea-poenii) 99, *Valesecan* (Valea-seacă) 566/b, *Valeuzeni* (Valea-Uzei) 99[2]).

---

[1]) Uneori locuitorii continuă să se numească după o parte din sat, *Dărăbani* se numesc cei din Miroslăveşti, 546/a, « după partea satului » numită aşa.

[2]) Compuse străine: *Acaşlăcean* (Acaşfalău, azi Acăţari) 232, *Balintfălean* (Balintfalău) 232, *Beşimbăcean* (Beşimbav) 175/a, *Simiclăuşani* (Sânmiclăuş) *316.

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)

b) *Comănari de sus* (Comana de sus) 177/a, *Gălď an de sus* (Galda de sus) 136, *Ghișteni de jos* (Viștea de jos) 173, *Horodnicean de jos* (Horodnic) 387, *Șincan nou* (Șinca) 178/a, *Venețan de jos* (Veneția) 177/b.

c) Întâiul element al compoziției e omis: *Bucevan* (Șoimuș-Buceava) 66/b, *Honcean* (Gurahonț) 66/a, *Păian* (Valea-apei) 29, *Poștar* (Talpa-poștei) 918.

d) Se omite al doilea element al compusului: *Bocșean* (Bocșa română) 29, *Cîncan* (Cincu-mare) 166, *Druitorean* (Duruitoarea-veche) 426, *Noian* (Noul-român) 170/a, *Ntorsurean* (Întorsura-Buzăului) *186, *Vârvean* (Vârfu-câmpului) 383, *Verzărani* (Verzarii de jos) 91.

DIN «ARGOT»-UL ROMÂNESC

«Argot»-ul românesc a fost atât de puțin cercetat și elementele lui ne-au rămas atât de puțin cunoscute, încât mulți ne formasem credința că la noi el este extrem de sărac în raport cu cel remarcat în alte țări. Într'adevăr, un «argot» rural, așa cum se obicinuește în italiană de pildă [1]), la noi nu se prea cunoaște, deși e probabil că există [2]), cel puțin în regiunile industriale. Se știe că leagănul «argot»-ului este orașul mare, iar creatorii lui sunt elementele dela periferia claselor sociale sau diferitele categorii de meșteșugari cari vin în atingere cu indivizi din alte clase sociale [3]). Din puținul material pe care-l expunem mai jos reiese că păturile noastre socială dela oraș întrebuințează efectiv un «argot», deși nu pe o

[1]) Cf. UGO PELIS, *Coi furbi*, Udine, 1930, care remarcă o întinsă întrebuințare a «argot»-ului în clasele rurale italiene. Cf., acum în urmă, și P. S. PAȘCUALI, *Appunti lessicali furbeschi* în «L'Italia dialettale» VII, 1931, p. 254 ș u.

[2]) Cf. G BARONZI, *Limba română și tradițiunile ei*, Brăila, 1872, p. 149—151, MIHAIL POP, *Contribuțiuni la studiul limbilor speciale din Cornova· Păsărească*, în «Arhiva pentru știința și reforma socială» X, 1932, p. 443—446; IORGU IORDAN, *Introducere în studiul limbilor romanice*, Iași, 1932, p. 419.

[3]) Există, cum se știe, și un argot milităresc și un altul școlăresc. Câteva specimene de argot școlăresc dela noi, s'au dat în «Adevărul literar-artistic», Nr. 106, 110, 113, 116, 121, 191 (1923); SAUL GOLDSTEIN-BÂRLAD, *Argotul școlăresc*, în «Arhiva», XXXI, 1924, p. 279—281.

BDD-A14811 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 15:01:08 UTC)